

УДК 343.979:94(477)«195»

ПРОТИДІЯ РОЗКРАДАННЮ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ВЛАСНОСТІ В УРСР У 1950-Х РОКАХ

Саблук С.А., к. ю. н., доцент
кафедри цивільного права та процесу
Хмельницький університет управління та права

У статті проаналізовано організацію протидії розкраданню соціалістичної власності в Україні протягом 1950-х років. На основі аналізу кількісних і якісних показників вияву цього виду злочину оцінено ефективність заходів, спрямованих на протидію розкраданню. Визначено причини поширення фактів розкрадання соціалістичної власності в умовах надмірної етатизації суспільства в тоталітарній державі.

Ключові слова: кримінологія, карні злочини, стан злочинності, протидія злочинності, розкрадання соціалістичної власності, крадіжки.

В статье проанализирована организация противодействия расхищению социалистической собственности в Украине на протяжении 1950-х годов. На основании анализа количественных и качественных показателей проявления этого вида преступления подано оценок эффективности мер, направленных на противодействие расхищению социалистической собственности в условиях сверхмерной етатизации общества в тоталитарном государстве.

Ключевые слова: криминология, уголовные преступления, состояние преступности, противодействие преступности, расхищение социалистической собственности, кражи.

Sabluk S.A. COUNTERACTION TO PLUNDERING SOCIALISTIC PROPERTY IN UKRAINIAN SSR DURING 1950th YEARS

In the article organization of counteraction to plundering of socialistic property is analysed in Ukraine during at the beginning of 1950th. On the basis of analysis of quantitative and quality indexes of display of this type of crime the estimation of efficiency of the measures sent to counteraction to plundering of socialistic property in the conditions of etatization societies in the totalitarian state is given.

Key words: criminology, criminal crimes, state of criminality, counteraction of criminality, plundering of socialistic property, theft.

Постановка проблеми. Кардинальна зміна економічних відносин і відносин власності після встановлення радянської влади в Україні з підвищенням рівня етатизації суспільства та ліквідацією приватної власності стала однією з причин змін характеристик економічних злочинів. Поступово в радянському суспільстві все більших масштабів стало набувати розкрадання соціалістичної власності: примусовість колективізації, одержавлення та нехтування приватновласницькими інтересами громадян з боку владних структур не змінили сутності мотивації вчинків, пов'язаної із прагненням до володіння, користування й розпорядження власністю (особистою, індивідуальною). Поширення випадків розкрадання соціалістичної власності, у тому числі й у складі організованих груп із залученням керівних працівників різного рівня, зумовило утворення спеціальних органів, чия діяльність спрямовувалася на протидію скоєнню цього виду злочинів. На основі аналізу статистичних даних щодо кількісних і якісних показників рівня злочинності вищим керівництвом республіки оцінювалася ефективність діяльності судових органів. Узагальнення судової практики часто використовувалося для уніфікації покарання за певні види злочинів. Саме прагнення до уніфікації різних сфер життя радянського суспільства ставало основою для визначення міри покарання за розкрадання соціалістичної власності, оскільки злочини проти держави розглядалися як одні із найнебезпечніших.

Ступінь розробленості проблеми. Теоретичну базу дослідження становлять роботи

сучасних українських і зарубіжних кримінологів: С. Бородіна, В. Кудрявцева, Д. Шестакова, В. Лунеева, С. Іншакова, Й. Гельфанда, Г. Аванесова, П. Фріса, А. Закалюка, І. Карпеця. Водночас не можна погодитися з думкою окремих науковців, що в роки правління Й. Сталіна контроль над злочинністю вдавалося забезпечити на набагато вищому рівні, аніж у більш пізній період [1, с. 508]. Таке критичне зауваження зумовлюється переконанням у злочинності політики сталінського керівництва стосовно громадян, яка не раз набувала характеру репресивної діяльності. Існування сталінського режиму підтримувалося знищенням інакомислячих, до того ж подібні злочини до статистики злочинності не потрапляли і злочинцями (у правовому сенсі) не вважалися. При цьому часто траплялося, що суд над злочинцями здійснювали, по суті, такі самі злочинці, осуд яких ставав справою історії. Карно-правова політика в період існування СРСР зазвичай виражалася у програмах і постановах партії та уряду, що серйозна впливало не лише на зміст карного законодавства, а й на його практичне застосування, навіть щодо окремих осіб. Такий стан речей забезпечував можливість здійснення «адресних» репресій як стосовно окремих соціальних груп і страт, так і щодо окремих громадян.

Окремі аспекти досліджуваної проблеми були подані в роботах П. Киридона, В. Кононенка, О. Рабенчука, В. Барана, В. Даниленка, котрі висвітлювали різні аспекти діяльності представників апарату управління.

Мета статті полягає в аналізі організації протидії розкраданню соціалістичної власності в Україні протягом 1950-х років; визначенні причин поширення фактів розкрадання соціалістичної власності в умовах надмірної етатизації суспільства в тоталітарній державі.

Виклад основного матеріалу. На початку 1950-х років у доповідній Л. Мельникову від М. Гречухи про стан боротьби з розтратами, крадіжками в УРСР відзначалося поширення в республіці «масових розтрат і крадіжок». На підтвердження своєї думки чиновник наводив такі дані: за неповними балансовими відомостями 16 міністерств УРСР у 1948 р. було викрито розтрати на 125 900 800 крб, у 1949 р. – на 173 172 700 крб, у 1950 р. – на 144 970 000 крб. (загалом 4 400 437 тис. крб). Найбільше розтрат на квітень 1951 р. було виявлено у Сталінській області – 5 330 000 крб, Ворошиловградській – 3 263 000 крб, Львівській – 2 937 000 крб. У системі споживчої кооперації в 1950 р. було розкрадено на 49 182 000 крб, з них у Сталінській області – 2 525 000 крб [2, арк. 73–77]. У повідомленні прокурора УРСР державного радника 2-го класу Р. Руденка йшлося про те, що органи прокуратури УРСР у 1951 р. притягнули до карної відповідальності за розкрадання соціалістичної власності 8 976 чол., злочинними діями яких було завдано збитків на суму 9 731 863 крб. Найбільше подібних фактів зафіксовано в Тернопільській (1 065 осіб), Вінницькій (571 особа), Полтавській (532 особи), Кам'янець-Подільській (468 осіб), Кіровоградській (439 осіб) областях. А лише за захоплення колгоспних земель у 1951 р. притягнуто до карної відповідальності 2 590 чол. [3, арк. 26–28].

Важливим заходом щодо зміцнення кадрів торговельних організацій розглядалося проведення атестації торгових працівників, унаслідок якої в системі Міністерства торгівлі було відсторонено від роботи близько 2 тис. працівників, а у споживкооперації – 4,5 тис. працівників. Унаслідок ужитих заходів, за даними завідувача планово-фінансовим відділом ЦК КП/б/У Майхровського, у 1950 р. по торговельних організаціях Укоопсоюзу сума розтрат зменшилася на 15,6 млн крб, а в системі Міністерства торгівлі – на 4 млн крб. [2, арк. 68–69].

28 лютого 1952 р. наказом прокурора УРСР «Про заходи з посилення боротьби з розкраданням державного і суспільного майна» визначалося, що повернення державі вкрадених коштів мало здійснюватися згідно з вимогами постанови ЦВК і РНК СРСР від 10 серпня 1927 р., Інструкції Прокурора СРСР і НКО СРСР № 49/1-А-21 від 28 лютого 1939 р. за рахунок накладення попереднього арешту на все майно злочинців, а також на майно членів їхніх сімей та інших осіб, чия участь у розтраті вкраденого була встановлена [4, арк. 121–123].

Тільки прокуратурою Дніпропетровської області з 01 січня 1950 р. по 01 квітня 1952 р. до карної відповідальності притягнуто за розтрати і крадіжки 4 440 осіб за 2 891 карними справами, по м. Дніпропетровськ порушено за цією категорією 486 справ на 760 осіб [5, арк. 12]. У жовтні 1951 р. Київським відділом

міліції було порушено справу проти групи змовників із системи «Укрголовптахопрому» Литвинця, Осадчого, Шурук, Деркача, які привласнили матеріальних цінностей на суму близько 1 500 000 крб [6, арк. 36]. За даними слідства, головний бухгалтер та касири будівельного управління № 8 тресту «Краснолучшахтбуд» у 1948 р. привласнили 7 000 крб, у 1949 р. – 320 000 крб, у 1950 р. – 452 000 крб, у 1951 р. – 390 000 крб, у січні 1952 р. – 30 000 крб. Усього співробітники будівельного управління № 8 розікрали близько 1 200 000 крб [6, арк. 85].

У квітні 1952 р. Прокуратурою УРСР було закінчено справу про велику групу розкрадачів соціалістичної власності, які діяли протягом 1948–1950 рр. і привласнили майна на суму близько 350 000 крб. Дізнавшись, що планується ремонт церков, учасники групи встановили зв'язки із духовництвом Київської та Чернігівської єпархії. Унаслідок цього дефіцитні будівельні матеріали, призначені для відбудови Хрещатика та нових будинків, потрапили на будівництво дачі Чернігівського митрополита, на ремонт Володимирського й Андріївського соборів у м. Київ, на ремонт приміщення духовної семінарії, ремонт собору в м. Чернігів. Угруповання перебувало у змові із посадовими особами: начальниками транспорту, постачання будівельних трестів та інших будівельних організацій, які викрадали матеріали зі своїх складів. Але в жодній із організацій, незважаючи на виявлені факти розкрадання, недостач виявлено не було, залишки по будівельних матеріалах збігалися із залишками в натурі. Це пояснювалося тим, що в усіх випадках мало місце списання на будівництво матеріалів у більших обсягах, аніж було потрібно. Матеріали продавалися за фіктивними угодами, у тому числі й церквам. Тільки за п'ять рахунків церковні ради виплатили більше ніж 52 000 крб [6, арк. 199–200]. Протягом 1951 р. по м. Київ органами міліції і прокуратури до карної відповідальності притягнуто 2 709 чол., у тому числі за розкрадання соціалістичної власності 580 чол., спекуляцію – 205 чол., використання службового становища в корисливих цілях – 326 чол., крадіжки – 464 чол. Водночас слідчими органами у злочинців вилучено грошей і матеріальних цінностей на суму 1 882 647 крб [8, арк. 110–111].

Загалом у 1951 р. до карної відповідальності було притягнуто 130 338 осіб, із них за розкрадання соціалістичної власності – 36 580 осіб (28 %). У 1 кварталі 1952 р. було передано до суду справи на 29 305 осіб, із яких за розкрадання – 6 740 осіб (23 %). Причому до організованих груп злочинців уходили працівники міліції і прокуратури [7, арк. 41–542].

За даними міністра юстиції УРСР Д. Панасюка від 21 липня 1952 р., у 1951 р. найбільше громадян було засуджено за розкрадання у Сталінській (2 495 осіб, які вкрали на суму 7 798 302 крб), Ворошиловградській (1 455 осіб – на суму 8 756 686 крб), у Дніпропетровській (1 337 осіб – на суму 3 824 909 крб) областях.

У лютому 1952 р. Рада Міністрів СРСР прийняла постанову «Про наявність великих

втрата, недостач і розкрадань цукру і цукрового буряка на підприємствах цукрової промисловості Міністерства харчової промисловості Союзу РСР». Цією постановою начальнику Укрголовцукру Кудрі було оголошено догану. Але попри це у виробничому сезоні 1951–1952 рр. унаслідок незадовільного зберігання й безвідповідального ставлення до перевезення цукрового буряку на 36 заводах було втрачено та розкрадено більше ніж 45 000 000 кг цукрового буряку й більше ніж 10 000 000 кг цукру [9, арк. 197].

Із січня по червень 1952 р. працівниками міліції МДБ УРСР порушено 1 020 справ на розкрадачів соціалістичної власності, за якими притягнуто до відповідальності 1 415 осіб, у тому числі у сфері державної торгівлі – 376 справ на 609 осіб, у споживкооперації – 644 справи на 842 особи [12, арк. 155].

У системі Київської облспоживспілки у 1952 р. була розкрита група злочинців, у тому числі директор підприємства «Стройдеталь» Н. Василік-Васильєв, голова Корсунь-Шевченківського райспоживспілки С. Вовнобой. Учасники угруповання, отримуючи товари підвищеного попиту, реалізовували їх за завищеними цінами на ринках, привласнюючи таким чином великі суми грошей. Злочинці завдали збитків державі на суму 256 000 крб й були засуджені в червні 1952 р. [13, арк. 91–92].

За період збирання врожаю 1952 р. (липень–серпень) судовими органами УРСР було засуджено за крадіжки зерна в колгоспах 1 280 осіб. Загальний обсяг зерна, украденого ними, становив 85 382 кг. За період збирання врожаю в 1951 р. на 01 вересня було засуджено 1 034 особи, які присвоїли 78 967 кг зерна. Найбільша кількість зерна була розкрадена на території західноукраїнських областей. Причому найбільше крали зерно їздові, які вивозили зерно від комбайнів на склади [10, арк. 35–36]. Згідно з даними представника Ради у справах колгоспів при уряді СРСР, в УРСР за 4 місяці 1952 р. в колгоспів громадян було захоплено близько 8 000 га землі й розкрадено більше ніж 5 000 000 крб колгоспних грошей. Причому майже в усіх випадках по справах проходили голови колгоспів [11, арк. 60].

Найбільше крадіжок на загальну суму 19,9 млн крб за період 1949–1952 рр. було зафіксовано в системі харчової промисловості УРСР, а також Міністерства м'ясо-молочної промисловості (17,1 млн крб), Міністерства легкої промисловості (12,6 млн крб) й Укрпромради (17,7 млн крб). Протягом 1951 р. – 1-й квартал 1952 р. за махінації та розкрадання у сфері легкої, харчової, м'ясо-молочної, рибної промисловості УРСР було засуджено 3 383 особи, які мали за рішеннями судів повернути державі 13 878 200 крб [14, арк. 2–3].

Проте частина злочинів у сфері економічної діяльності не була розкрита. Наприклад, у ніч з 17 на 18 січня 1951 р. в магазині № 86 Львівського міськпромторгу було здійснено крадіжку товарів на суму більше ніж 45 000 крб. На місце злочину виїжджав прокурор Сталінського району м. Львів і заступник начальника 10-го відділу міліції, які здійсни-

ли поверховий огляд місця злочину, не помітивши речей, що належали злочинцям і були пізніше знайдені у підвалі. Злочин залишився нерозкритим, і через три місяці 18 квітня 1951 р. карна справа була припинена. Такі випадки припинення карних справ органами міліції м. Львів були непоодинокими. У м. Красний Луч Ворошиловградської області в жовтні 1951 р. було здійснено дві крадіжки в магазинах № 2 і № 8, звідки вкрадено товарів на суму більше ніж 78 000 крб. Злочин залишився нерозкритим, і на цій підставі в січні 1952 р. міським відділом міліції ці карні справи були припинені. Подібні факти поганого розкриття злочинів установлені у Сталінській, Харківській та інших областях. Вивченням справ про розкрадачів соціалістичної власності, що довгий час знаходилися на розгляді судово-прокурорських органів, установлено, що органи міліції, прокуратури, суду, замість швидкого та якісного розслідування справ, у низці випадків допускали затягування слідства, чим знижувалася ефективність боротьби із розкрадачами. Також установлено, що за окремими справами розслідування велося роками. Через неможливість установити особи злочинців у Ворошиловградській області за станом на 01 серпня 1952 р. призупинено 646 справ на крадіїв соціалістичної власності, якими державі було завдано збитків на суму 10 543 698 крб. У Херсонській області було призупинено 124 справи по крадіжках, якими було завдано збитків на суму 1 378 550 крб. По Харкову станом на 01 квітня 1952 р. призупинено 48 справ (збитки на суму 167 000 крб) [5, арк. 3–4].

У 1953 р. прокуратурою Сталінської області було викрито злочинну групу, учасники якої розкрадали гроші в рибному кооперативі Сталінської області. По справі було заарештовано 23 особи, які за період з 1950 по 1953 рр. привласнили близько 2 000 000 крб [15, арк. 56]. 14 травня 1954 р. органами міліції м. Київ була викрита організована група, яка займалася купівлею та подальшим перепродажем облігацій Державної позики, у кількості 14 осіб. У злочинців було вилучено облігацій державних позик на загальну суму 5 117 380 крб, грошей на ощадних книжках – 102 727 крб, грошей золотих царської чеканки – 652,5 крб. Крім того, було вилучено 2 кг золота, 60 марок, 10 крон, 20 доларів. Під час слідства було з'ясовано, що члени групи скуповували на ринках облігації по 5–6 крб, а потім перепродавали їх основним тримачам позики по 9–10 крб [15, арк. 66–68].

У 1955 р. слідством викрито розкрадання на суму 2 346 000 крб за період 1950–1954 рр. у Жданівському риболовецькому кооперативі, його крамницях, рибному господарстві, складах і базах. Злочини скоювалися переважно шляхом вилучення та привласнення грошової виручки у крамницях, що вуалювалося складанням фіктивних безтоварних документів і бухгалтерських проводок, частковим прибуткуванням товарів, а також їх неправильним списанням на збитки [16, арк. 3]. Цього самого року в Миколаївській конторі міськ-топзбуту була викрита група розкрадачів на чолі із директором контори Цейтлін. Користу-

ючись тим, що постачальник вугілля – трест «Чистяківвугілля» – унаслідок відсутності на станції Розсипна вагонних ваг не зважував вагони, обмежуючись маркшейдерським заміром, злочинці систематично складали фіктивні акти про нестачу в кожному вагоні 4–5 т вугілля, чим довели шахтоуправління м. Орджонікідзе до тяжкого матеріального стану. Надлишки вугілля злочинці продавали по ціні від 400 до 600 крб за т за державної ціни 150 крб [16, арк. 10].

У системі державної торгівлі протягом 1953 р. було порушено 663 карні справи на 1 106 осіб, у 1954 р. – 338 карних справ на 523 осіб. По лінії споживної кооперації за цей проміжок часу у 1953 р. було порушено 1 227 карних справ, по яких проходили 1 538 осіб, а у 1954 р. – 667 карних справ на 819 осіб [16, арк. 328].

Загальна сума виявлених крадіжок і розтрат матеріальних цінностей та коштів по Міністерству місцевої і паливної промисловості УРСР за 1954 р. досягла 1 557 000 крб, а за перше півріччя 1955 р. – 1 101 000 крб, по системі Укрпромради за 1954 р. – 10 097 000 крб, а за перше півріччя 1955 р. – 3 451 000 крб [16, арк. 26]. В організаціях і підприємствах Міністерства торгівлі УРСР за три квартали 1954 р. було виявлено 858 випадків недостач, розтрат і крадіжок на загальну суму 13 242 000 крб [16, арк. 321].

Органами прокуратури відзначалося, що після видання Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію» від 27 березня 1953 р. активність щодо викриття розкрадачів соціалістичної власності певною мірою зменшилася [16, арк. 350].

20 вересня 1955 р. було прийнято постанову ЦК КП України «Про посилення боротьби з розтратами і крадіжками в організаціях торгівлі, промислової кооперації і місцевої промисловості Української РСР». Зміст цієї постанови обговорювався на зборах первинних партійних організацій торгової мережі, промислової кооперації та місцевої промисловості [16, арк. 476].

Згідно з цією постановою, органи міліції, здійснюючи боротьбу з крадіжками й розкраданням соціалістичної власності, порушили на жовтень 1955 р. 891 кримінальну справу на 1 298 осіб [16, арк. 494]. Загалом судами УРСР за три квартали 1956 р. було засуджено за розкрадання державного і громадського майна 13 162 особи порівняно із 12 191 чол. за цей самий період 1955 р. За дрібні крадіжки у 1956 р. було засуджено 9 291 особу порівняно із 10 113 у 1955 р., з них 4 707 осіб – за крадіжки в колгоспах. Найбільше громадян було засуджено за розкрадання у Сталінській (1 422 особи), Ворошиловградській (821 особа), Одеській (801 особа), Кримській (719 осіб), Київській (684 особи), Дніпропетровській (641 особа), Хмельницькій (624 особи) областях [17, арк. 92].

Загалом за розкрадання соціалістичної власності у 1956 р. було притягнуто до відповідальності 10 905 осіб і 6 687 осіб – за спекуляцію. У них було вилучено цінностей та описано майна на загальну суму 72 000 000 крб [18, арк. 236].

Протягом 1957 р. перевірки фінансового стану низки колгоспів УРСР було встановлено значну кількість фактів нецільового використання коштів керівництвом для власних потреб. Було виявлено факти реалізації продукції колгоспів на ринках за завищеними цінами із привласненням частини коштів [19, арк. 22]. Практика притягнення до відповідальності керівників передбачала фактично, що у випадку повернення колгоспам використаних грошей чи майна керівники звільнялися від кримінальної відповідальності, а притягалися лише до дисциплінарної відповідальності по партійній лінії у вигляді виключення з партії чи виключення із кандидатів у члени партії.

У 1957 р. народними судами УРСР за період збирання врожаю (липень–серпень) було розглянуто 1 524 справи про розкрадання зерна. По цих справах засуджено 1 729 осіб, із них за дрібне розкрадання – 1 010 осіб (Указ Президії ВР СРСР «Про кримінальну відповідальність за дрібне розкрадання державного і громадського майна» від 10 січня 1935 р.). Найбільше засуджених було у Хмельницькій (204), Вінницькій (162), Станіславській (137), Тернопільській (107), Херсонській (110), Полтавській (77) областях. Загальна кількість вилученого й повернутого до колгоспів зерна становила близько 25 т. Зерно розкрадалося особами, які мали доступ до нього: іздовими, завідувачами токами, комбайнерами, трактористами, шоферами [20, арк. 40].

Загалом, за даними прокуратури УРСР, у 1957–1958 рр. відбулося подальше значне зростання кількості особливо небезпечних злочинів, до яких зараховувалося в тому числі й розкрадання соціалістичної власності. При цьому відзначалося різке зростання кількості рецидивів. Із практики роботи органів МВС було відомо багато випадків, коли особа, яка потрапила в місця позбавлення волі за дрібні злочини, після відбуття покарання скоювала тяжкі злочини, причому із залученням до їх скоєння молодих людей та осіб, які раніше не були засуджені. Працівники міліції відзначали, що посилення репресій і винесення більш жорстких вироків не надали можливості знизити карну злочинність. Крім того, у виправно-трудовах колоніях МВС УРСР склалася обстановка, яка негативно позначалася на перевихованні ув'язнених. На 01 жовтня 1958 р. тільки у ВТК МВС УРСР утримувалося 59 077 осіб за ліміту 46 266 осіб [21, арк. 94].

Попри вжиті заходи зменшити кількість економічних злочинів не вдавалося. Так, тільки за 9 місяців 1959 р. в торговельних, промислових і будівельних організаціях, а також у колгоспах і радгоспах Кримської області було розкрадено матеріальних цінностей на суму більше ніж 1,5 млн крб [22, арк. 144]. При цьому в доповідній прокурора УРСР Д. Панасюка «Про факти серйозних порушень соціалістичної законності в органах міліції Української РСР» від 20 квітня 1959 р. відзначалося, що, користуючись безконтрольністю з боку начальників окремих установ міліції, деякі працівники зловживали службовим становищем, привласнюючи речі й цінності, відібрані в заарештованих громадян [22, арк. 67].

Висновки. Загалом аналіз обставин учинення злочинів, пов'язаних із розкраданням соціалістичної власності, свідчить про поширення організації їх значної частини керівниками представниками різних рівнів. Участь у злочинних діяннях вищих працівників апарату міністерств була швидше винятком, аніж правилом. Проте частина керівників торговельних організацій, підприємств харчової промисловості брала участь у розкраданні соціалістичної власності. Однак аналіз практики визначення покарань за розкрадання соціалістичної власності свідчить про «вибірковість» застосування правових норм залежно від соціального статусу злочинців. Як правило, зловживання службовим становищем з боку високопосадовців (працівників міністерств), пов'язані із розкраданням соціалістичної власності, мали наслідком виключення з партії або звільнення із обійманої посади з переведенням на іншу роботу. Проте виявлення подібних фактів, скоєних керівниками підприємств чи їх працівниками, тягнули за собою позбавлення волі на тривалі терміни.

Розкрадання здійснювалося, як правило, за участі осіб, котрі мали доступ до розподілу матеріальних цінностей, і супроводжувалося подальшою реалізацією краденого на ринках за завищеними цінами. Такий стан речей частково зумовлювався політикою радянського керівництва, яке надавало перевагу організації виробництва товарів групи «А» перед товарами групи «Б», що сприяло значному підвищенню попиту на дефіцитні товари. При цьому притягнення до карної відповідальності високопосадовців ставало можливим лише за отримання згоди інших номенклатурних працівників, які, як правило, «своїх не видавали». Протидію скоєнню посадових злочинів гальмували досить потужно, оскільки притягнення

до відповідальності номенклатурних працівників із партійних, радянських, господарських органів порушувало баланс сил різних родинно-земляцьких угруповань, створених на теренах СРСР.

У другій половині 1950-х рр. кількість випадків розкрадання соціалістичної власності почала збільшуватися за рахунок залучення до злочинної діяльності частини осіб, які були звільнені з місць позбавлення волі завдяки амністії. Відзначалося також утворення злочинних груп на чолі із рецидивістами, котрі втягували у злочинну діяльність молодих людей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии : в 2 т. / В.В. Лунеев. – М. : Юнрайт, 2012. – Т. 1 : Общая часть. – 2012. – 1003 с.
2. Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України). – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 875. – 275 арк.
3. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1672. – 178 арк.
4. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1719. – 236 арк.
5. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1726. – 193 арк.
6. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1727. – 298 арк.
7. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1729. – 247 арк.
8. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1731. – 254 арк.
9. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1733. – 297 арк.
10. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 1734. – 366 арк.
11. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 2081. – 251 арк.
12. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 2083. – 246 арк.
13. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 2084. – 170 арк.
14. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 2087. – 154 арк.
15. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 3597. – 97 арк.
16. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4080. – 558 арк.
17. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4296. – 163 арк.
18. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4299. – 400 арк.
19. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4622. – 134 арк.
20. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4624. – 94 арк.
21. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4851. – 134 арк.
22. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 4943. – 204 арк.